

HASAN ÂLİ YÜCEL'İN
Tasavvufî Dünyası ve Mevlevîliği

Ahmed Güner Sayar

ÖTÜKEN

İÇİNDEKİLER

Önsöz ve Teşekkür	13
İkinci Baskıya Önsöz	17

GİRİŞ

Bir İlginin Tarihçesi	27
-----------------------------	----

HASAN ÂLİ YÜCEL'DE MEVLÂNA SEVGİSİ

I-Yenikapı Mevlevîhanesi	43
II- İmparatorluktan Cumhuriyet'e, Tekke'den Siyasete.....	87
III- "Yüce Maarif Vekili"	114
IV- 'Bahtı Siyah Eylemek Gerek': Kahırdan Lutfu	129
V- Vuslat	158

HASAN ÂLİ YÜCEL'İN MEVLEVİLİĞİ

I- 'Şeyhî'yi Şeyh Bilmek.....	173
II- Anadolu Evliyaları	190
III- İslam Tasavvufunun Son Aşaması	197

HASAN ÂLİ YÜCEL'İN

MİSTİK EĞİLİMLERİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME

Sonuç.....	203
------------	-----

EKLER

Ek I Hasan Âli Yücel'in Rüyası	215
Ek II	223
Ek III.....	224
Ek IV Resûhi Baykara'nın Mektubu	227
Ek V Peyami Safa'nın Makalesi Hasan Âli Yücel.....	230
Ek VI Hasan Âli Yücel'in Medeniyet Kavramına Yaklaşımına Dair Bir Deneme	232
Dizin.....	242

*Asım'ın neslinden
Ali Mehmed Celâl Şengör'e*

KISALTMALAR

BD	Büyük Doğu
BüD	Bütün Dünya
BFT	Bilim Felsefe Tarih
BG	Bayram Gazetesi
BT	Bilim ve Teknik
DB	Doğu ve Batı
DBİA	Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi
DT	Derin Tarih
FD	Felsefe Dünyası
İA	İstanbul Ansiklopedisi
İA	İlmi Araştırmalar
İAr	İstanbul Araştırmaları
İTAM	İslâm-Türk Ansiklopedisi
KAM	Kubbealtı Akademik Mecmuası
KE	Köy ve Eğitim
KHKD	Konya Halkevi Kültür Dergisi
MM	Milli Mecmua
MN	Mavi Nota
MSD	Milliyet Sanat Dergisi
SÇ	Sanat Çevresi
TD	Tıp Dergisi
TDVİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
TK	Türk Kültürü
TMD	Türk Musikisi Dergisi
TT	Tarih ve Toplum
TTa	Toplumsal Tarih
TY	Türk Yurdu
UH	Unesco Haberleri

Yİ	Yedi İklim
YP	Yarın Pazar
A.yaz.	Aynı yazar
Age.	Adı geçen eser
Bk.	Bakınız
Krş.	Karşılaştırınız
sf.	sayfa
söy.	söyleşi
t.	takriben
yage.	yukarıda adı geçen eser

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Hasan Âli Yücel'in manevî dünyası ve mistik eğilimlerini, kısaca subjektif bilgi kümesi içindeki tavrını günışığına çekmeden, onun maddeye şekil ve biçim veren, somut hayatın meselelerine çözümler arayan akıl küresinin etrafıca kuşatılmayacağını epey zamandır bilincindeydim. Yücel subjektivizminin özünde, Mevlâna Celâleddin Rûmî'yi anlamak ve anlatmada, onun sergilediği gayretin payı büyüktür. Cumhuriyet'le birlikte laik idare altında Mevlâna'ya dair yapılan neşriyat altı yüzyıllık Osmanlı tarihinde yapılanlarla mukayese edilemeyecek derecede fazladır. Bu yayınların önemli bir kısmını tetkik ettim. İtiraf etmeliyim ki, Hasan Âli Yücel'in Hazret'i anlatan manzum ve mensur yazılarındaki rûha çok bağlı kaldım. Yücel'in subjektif eğilimlerinin benimsenmesi, yazarın subjektifliği ile de örtüştüğünden, yıllara açılan sabırlı toplamalarımın beni bu kitapla mükâfatlandıracağını bilmiyordum. Yakın dostlarımla teşvik ve yardımlarının itici gücüne olan borcumu şükranlarımla ifade etmeliyim. Ankara'da,, 15-17 Aralık 2000'de Kültür Bakanlığı tarafından tertip edilen 'Uluslararası Mevlâna Bilgi Şöleni'nde sunduğum tebliğın yayınlanması¹ onların da bu çalışmanın devam ettirilmesi isteklerinin önünde somut bir delil oldu.

¹ A. G. Sayar, 'Hasan Âli Yücel'de Hz. Mevlana Sevgisi ve Mevlevîliği', *Uluslararası Mevlana Bilgi Şöleni: Bildiriler*, (Ankara, 2000), sf. 291-308.

Teşekkür borçlu olduğum Osman Bayru ile uzun yıllara açılan sohbetlerimiz, Hasan Âli Yücel'i farklı iki damar içersinde anlamama kapı açtı. İlki Osman Bayru'nun Yenikapı Mevlevîhanesi'nde Hasan Âli Yücel'in 'Hûbaba' diyeceği, mürşit bileceği Mehmed Celâleddin Dede'nin kardeşi Kemaleddin Efendi'nin kızı Münire [Aykut] Hanım'ın² torunu olması, ailesinden Hasan Âli Yücel'in Yenikapı günlerine dair işittiklerini bana aktarmasına imkân sağladı. İkinci damara gelince; Osman Bayru, bu defa, babası rahmetli Vedat Bayru³ vasıtasıyla, 1940'lar sonrasında, Ankara'nın elit bürokratlarına sinen Yücel'e dair görüş ve kanaatleri ile esaslı bir tablonun bir başka yönüne ışık saldı. Bayru'nun "Derviş" Hasan Âli'den "Maarif Vekili" Yücel'e ait engin bir perspektif içersinde yaptığı değerlendirmeye göre, o Türk maarifinde bir milat, marif kadrolarından yetişip bakanlığa tırmanışın ulaştığı bir zirve idi. Dolayısıyla, Yücel'in görevi bırakmasıyla birlikte Türk maarifinin etkinliğinin, zaman içersinde, içi boşalmıştı. Osman Bayru'nun yordamlama ile ulaştığı bu doğru tesbitin açılımı şudur: Hasan Âli Yücel ertesinde Türk eğitimi de parasallaşma sürecinin içine çekilmiş ve bireyselleştirilmiştir. Kendisine teşekkür borçlu olduğum bir diğer isim de, aziz dostum Hüseyin Top'tur. Onun Mevlevî usûl ve âdâbına olan hâkimiyeti bana Hasan Âli Yücel'in

² Kemaleddin, Şuhî Dede için bk., M. T. Olgun, 'Mukaddime', İsmail Ankaravî, *Nizab'ül Mevlevî Tercümesi*, (Konya, 2005), sf. 1. Münire Aykut için bk. A. G. Sayar, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Portre Denemeleri*, (İstanbul, 2000), sf. 55, dn. 109.

³ Vedat Bayru için bk. E. E. Hirsch, *Hatıralarım*, (Ankara, 1985), sf. 405; H. Derin, *Çankaya Özel Kalemimi Hatırlarken (1933-1951)*, (İstanbul, 1995), sf. 329; A. Muradoğlu, *Selânik'ten İstanbul'a İpekçiler ve İsmail Cem*, (İstanbul, 2002), sf. 14-15. Vedat Bayru'nun Çalışma Bakanlığı'nın yayın organı olan "Çalışma" dergisinin 1945-1947 yılları arasında çıkan sayılarında yazılarının çıktığına işaretle yetinelim.

aşılması zor, kalın bir sis tabakasının gerisinde tuttuğu ve çözülmesini çetin bir bilmeceye dönüştürdüğü Mevlevîliği anlamamda yardımcı oldu. Gerek Osman Bayru'nun ve gerekse Hüseyin Top'un bu çalışmamın kitaplaşması hususunda beni yüreklendirdiklerini şükranlarımla ifade etmeliyim.

Yenikapı Mevlevîhanesi'nin son postnişini Mehmed Abdülbaki Dede'nin gelini Mutahhara Baykara'ya, torunu Bâki Baykara'ya verdiği bilgiler, resimler ve babasının Yücel'i savunan mektubu için teşekkür borçluyum. Dr. M. Nazmi Özalp'a ve onunla tanışmayı gerçekleştiren aziz dostlarım Cemâl Kurnaz ile Mustafa Tatçı'ya da teşekkür ederim. Ulaşamadığım bazı kitapları istifademe sunan Oya Şengör ile değerli meslekdaşım Dr. Ertuğrul Kızılkaya'ya kendisine borçlu olduğum teşekkürü burada ifade etmek benim için bir vecibedir.

Bu çalışmamın Ötügen yayınları arasında çıkmasında Nurhan Alpay dostumun şahsî teşviklerini gördüm. Elbette bu teşviklere Erol Kılınç'ın ismini de katmak gerekiyor. Fakat Nurhan Alpay'ın sergilediği dikkat karşısında şaşırıldığımı ifade etmeliyim. Bilhassa, 1944 ve ertesinde, Hasan Âli Yücel'e yönelik İrkçı-Turancı salvaların gerisindeki itici gücü, aradan geçen 30 yıldan fazla bir zaman sonra öğrenmiş bulunuyoruz. Bunca yıl tozun dumana karıştığı bir ortamda, hakikatin gerçek çizgileri de zihinlerdeki yerini almakta gecikti. Alpay dostum, bu çalışma ile tozun dumandan ayrılacağını ve taşların yerine oturacağını ifade ettiler. Kendisine şükran borçluyum. Bu durumda İnönü dönemine ilişkin siyasal konjoktürün, hususiyile, İsmet İnönü - Hasan Âli Yücel ilişkilerinin günışığına çekilmesi gerekiyor.⁴ Siyasî tarih yazarlarının himmetini beklemek,

⁴ "Yücel...İnönü'ye kendisini nasıl untabildiğini sormak ister, fakat dili varıp soramaz" [M. Çıkar, *Hasan Âli Yücel ve Türk Kültür Reformu*, (Ankara, 1995), sf. 147. Ancak bu meseleyi,

bu tutuşmanın önündeki bir engelin aşılmasına yardımcı olacağından, gereklidir.

Bu mütevazı çalışma Hasan Âli Yücel'in iftiralar sonucu karanlıkta kalmış yüz çizgilerini okuyucuya aktarmayı başarıyorsa, işte o zaman, hakkın teslimiyle gelecek olan teselli bu kitabın yazarına rahmanî bir ikram olacaktır.

Teşvikiye, 21.II.2002

C. Şengör kurcalamaktan geri durmamaktadır: Bk. *Zümriit Ayna*, (İstanbul, 2003), sf. 34-36. Profesör Ş. Turan'dan aktaracak olursak: "Hasan Âli Yücel, onun [İsmet İnönü'nün] sözcüsüydü, gözcüsüydü. Onu, en çok savan kişiydi. Ancak, zamanla İnönü, öyle bir hâle geldi ki, Hasan Âli Yücel'i bakanlıktan uzaklaştırmakla kalmadı; onun yargılanması sırasında ve sonrasında onunla hiç ilgilenmedi" [A. Gözen (söy.), *Tarih Yaşanmış Hayattır: Şerafettin Turan İle Söyleşi*, (İstanbul, 2008), sf. 331-332].

İkinci Baskıya Önsöz

“*Hasan Âli Yücel’in Tasavvufî Dünyası ve Mevleviliği*” başlıklı ön çalışmamız ikinci baskısını idrak ederken aradan geçen zaman, ya da elfaz-ı zaman, bir önsöz yazılmasını gerekli kıldı. Önce, bu naçiz fakat hasbî çalışmamız Yücel’e yönelik tahkik ve tetkikten yoksun bilgi kulelerini yıktı, dahası zihinlerde, öyle işittiği herşeye inananlar için, kişisel bir hesaplaşmaya da kapı açtı. Kitabın yayınlanmasından hemen sonra, Mayıs 2002’de, vaki olan bir davet üzerine Hasan Âli Yücel’e dair yaptığım bir konuşma sonrasında, söz alan bir hanım dinleyici, kendisinin Demokrat Parti’nin önde gelen bakanlarından birinin kız kardeşi olduğunu ifade ettikten sonra, şunları söyledi: “Hasan Âli ile ilgili elli senelik bir imajı sildim, sayenizde”¹. Bu meyanda Atsız’a bağlı Türk milliyetçilerinin Yücel’e yönelik bakışlarında da bir kırılma, bir değişme başladı. Görülen oydu ki, akan zaman, bir önyargının değişmesine, bu iki mütefek-kirimiz arasında kilitlenen kalplerin açılmasına yardım ediyordu. Aslında Yücel’in milliyetçiliğinin incelenmesi bir kitap olacak kadar işlenmemiş malzemeyi eserlerinde bir cevher gibi saklı tutmaktadır. Yenikapı Mevlevihanesi’nde başlayan ‘kalb-i selim’ arayışları o atmosfer içerisinde Hasan Âli’yi siyasi fikirlerle yoğrulması için sağlıklı bir zemin hazırlamıştı. Bir tarafta velâyet, onun yanı başına siyaseti getirebilmek İstanbul Mevlevihaneleri içerisinde ancak Yenikapı’ya özgü bir keyfiyetti. ‘Akl-ı selim’ini inşa ederken Hasan Âli’nin öğrendiği siyaset, onu önce ‘Türk Ocağı’na çekti. Ocağ’ta önemli fikir adamlarının konferanslarını izledi, Ziya Bey’i [Gökalp] orada tanıdı.

¹ A. G. Sayar, ‘Hasan Âli Yücel’, *Bilenler Konuşuyor*, (İstanbul, 2003), sf. 166

Türk Ocağı bünyesinde çarpışan fikirlerin aydınlığında milliyetçilik, ihtilâlcilik, halkçılık, ırkçılık, tarih şuuru ve dil meseleleri, komünizm, inkılapçılık vb. ile temasa geçti, bu kavramsal çerçevelerin içini doldurmaya başladı. Diyeceğim şu ki, M. Çağatay Özdemir, *Türk Yurdu*'nda çıkan yazısı ile Yücel'i, bu yönüyle anlamaya yönelik ilk anlamlı adımı atmış oldu². Türk Ocağı günleri Hasan Âli'yi, Kurtuluş Savaşı'na giden günlerde, 'millici' yapacak, Anadolu'ya Eyüb sırtlarından silah kaçıran gurubun içindeki yerini alacaktır.

Bundan böyle, Yücel ile Atsız arasındaki husumetin zihinlerde kalan tortularından arınma zamanı gelmiştir. Oysa devir, her devirde olduğu gibi, ayırışmayı, çözülmeyi, kutuplaşmayı; birini ötekinden koparıp çıkar esaslı, madde-merkezli siyasetin içindeki 'aklı selim'e metafizik tuzaklar hazırlıyor. 1930 başlarında, iki dost Türk milliyetçisinin aralarının açılmasının ardında, sudan bir sebebin olduğu, günışığına kavuşmuş, bu his ve heyecanın dalgasının çekip çevirdiği ayırışmanın giderek ideolojik kutuplaşmaya kıvılcımlarını çakmış olması en fazla Yücel'i üzmüştür. İnandığı dostluk anlayışının esası şu olmalıydı: "Asıl dostluklar, bir hizadaki kafaları karşı karşıya getirip gönüllere aynı havada nefes aldırabilen dostluklardır."³ "Hiç bir dostluğu ben bitirmedim" diyen Yücel, bu iddiasında samimidir. Sabahaddin Eyuboğlu'nu zikredecek olurduk:

"...Hasan Âli Yücel, kendi kuyusunu kazanları yanı başındaki koltuklara oturtacak, yüreğinin ve evinin kapısını düşmanlara açacak bir insandır."⁴

Sonrası gelişmeler, daha büyük bir siyasi çenbere zıplayacak, yerini şimdilik bir düğüm halinde tutan İnönü - Yücel ihtilafına bırakacaktır. Söz buraya gelince Profesör Yakut İrmak - Özden'i zikretmek isterim:

² M. Ç. Özdemir 'Aynada Kendine Benzemiyen Bir İnsan: Hasan Âli Yücel', *TY*, sayı 181, (2002), sf. 22.

³ H.Â. Yücel'i zikreden: M.R. İnan, 'Son Bir Atatürkçü, Gerçek Bir Gönül Adamı İdi Tuncel', *Bedrettin Tuncel'e Saygı*, (Ankara, 1985), sf. 67.

⁴ S. Eyuboğlu, *Köy Enstitüleri Üzerine*, (İstanbul, 1999), sf. 11.

“... Bu eserinizi...ülkemiz aydınları arasında, ne yazık ki çok yaygın olan, insanları birbirinden tümüyle kopuk, bağdaşmaz, uzlaşmaz kategorilere yerleştirme eğiliminin yanlışlığını ve yeterliliğini vurguladığı için de takdire şayan buldum”⁵.

Öte yandan, Hasan Âli Yücel’le ilgili bu kitap çalışmamız, bazı yazarlar tarafından tahlile tutuldu. Bu cümleden olarak, değerli muhibbim Hilmi Yavuz, “yükte hafif, bahada ağır bir çalışma” için tebriklerini sunarken⁶, Beşir Ayvazoğlu da yaptığı değerlendirmeyi şu sözlerle noktalyordu: “Kültür tarihimizin yakın dönemine farklı gözle bakmamızı sağlayacak, küçük, zarif bir kitap.”⁷

Türkiye’de, çağdaş düşünce tarihinde, Hasan Âli Yücel’in mühim bir yeri vardır. Maarif Vekilliği sonrasında da düşüncelerini fiili hayata çekebilmiş bir iman ve aksiyon adamıdır. Onun gözlerden ırak kalmış, kendisinin de bu yönünü küller altında tuttuğu bir icraat zinciri de, bakanlığı sürerken, ölünün ve dirinin takipçisi olmasıdır. Büyük allame İsmail Saib Sencer’in; Ömer Ferid Kam’ın⁸ ve reis’ül hattatin Ahmed Kamil Akdik’in cenazelerine katıldı. İsmail Saib Efendi’nin zengin kitaplığının kamuya kazandırılması işini gerçekleştirdi. İbnülemin’in sözleriyle:

“...Maarif Vekili muhterem Hasan Âli Yücel, memleket irfanına hizmet etmek üzere beni ve Bayezid Kütüphanesi müdür-lüğünden mütekaid İsmail Saib Efendi merhumu ‘kütüphaneler tasnif ilmî müşaviri’ tayin etti.”⁹

Mehmed Âkif Ersoy’un İstanbul, Edirnekapı’da Necati Kabristanı’ndaki mezarını yaptırdı, kabrine muazzam bir taş dikirdi ve

⁵ Y. İrmak-Özden’den A. G. Sayar’a 24.VI.2002 tarihli mektup (A.G. Sayar arşivi).

⁶ H. Yavuz, ‘Bir Mevlevi Dervişi: Hasan Âli Yücel’, *Zaman*, (5.VII.2002).

⁷ B. Ayvazoğlu, ‘Hasan Âli Yücel ve Tasavvuf’, *Zaman*, (21.IV.2002)..

⁸ Krş. M.N. Özalp, *Ömer Ferid Kam*, (İstanbul, 2000), sf. 19.

⁹ M.K. İnal, *Son Asır Türk Şairleri*, (İstanbul, 1940), sf. 2229.

üzerine hak edilen kitabeyi kaleme aldı¹⁰. Ayrıca, bakanlığı sırasında, 1945 yılında, gerçekleşen Mısır seyyahatinde, Âkif Bey'in üstlendiği 'Kur'an mealinin akibetini araştırdı'¹¹. Teyfik Fikret'in Aşiyân'daki evini müze hâline getiren de Hasan Âli Bey'dir. Mevlevî canlarından, 1907 yılından beri Mevlana türbesinde hizmet eden, Ankaralı Mehmed Dede [Arısoy]'nin, 1939'da, yaş haddinden emekliye ayrılmasını bir emirle durduran ve 1957'deki ölümüne değin Mevlana Müzesi'ndeki hüccesinde oturmasına izin çıkartan da odur¹². Benzer şekilde, Ahmed Remzi Dede [Akyürek]'yi nasıl koruduğunu da biliyoruz. *Mesnevi*'yi tercüme ederken solculuktan gözaltına alınan Abdülbaki Gölpinarlı'ya hapisane şartları içersinde yardım elini uzatan da Yücel olmuştur. O, tercümesine başlanan '*Mesnevi*'nin biran evvel tamamlanmasının telaşını yaşıyordu. Benzer çizgide, bu defa, İrkçılık-Turancılık davasından mevkuf ,Orhan Şaik Gökyay'ı da koruyan gene odur. Bunlar şifahi kanallardan akan ravî zinciri doğru bilgiler. Şimdi sözü Vefa İdadisi'nden sınıf arkadaşı Elif Naci'ye bırakalım:

“... Hasan Âli Yücel, oldukça durgun, sâkin bir çocuktur. Daha o zaman onda Doğu hayranlığı başlamıştı. Mistik bir hâli vardı. Şiir ve musiki ile uğraşırđı... Ve her iki anlamda vefalı idi. Beni yıllar sonra müzelerle yerleştirdi. Maarif Vekili oldu, alçak gönüllülüğünü hiç bırakmadı. Beni müzelerde - hem de tepeden inme müdür muavinliği ile - işe başlatan odur. Bugün almakta olduğum emekli maaşımı ona borçluyumdur.”¹³

¹⁰ “En büyük vatan ve İslâm şairimiz Mehmed Akif'in, Edirnekapısındaki mezarı başına, kendisine lâyük büyük mermer taşı diktirmek ve üzerine İstiklâl marşımızın [ilk iki] mısralarını yazdırmak kadirşinaslığını gösteren Hasan Âli Yücel olmuştur” [Ş. Tarihmen, *Hasan Âli Yücel*, (İstanbul, 1962), sf. 22].

¹¹ “Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in, Mısır'a gittiğinde ilk yaptığı şey, [Yozgatlı] İhsan Efendi [İhsanoğlu] ile görüşüp, tercümeyle kendisinden istemek olmuştur” [D. Cündioğlu, *Bir Kur'an Şairi: Mehmed Akif ve Kur'an Mealî*, (İstanbul, 2000), sf. 171].

¹² Krş., M. Önder, *Yeşil Kubbe'nin Gölgesinde*, (Ankara, 1995), sf. 17.

¹³ Elif Naci, *Amlardan Damllalar*, (İstanbul, 1981), sf. 108-109. A.yaz., 'Hasan Âli Yücel', *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı*, 1982, (İstanbul, 1982), sf. 1134.

Listeyi elbette uzatmak mümkündür. Ama Türk irfanı, Türk kültürü canlılığını korusun ve yürüsün diyerek canhıraş bir hâlde, her cevhere yardım elini uzatmaktan geri durmadığı da bir gerçektir.

Hasan Âli Yücel'in Mevlana sevgisi Cumhuriyetli kuşaklar tarafından bu büyük Hamûş'un tanınmasında ve sevilmesinde yardımcı olmuştur. Onun kadar Mevlana ilhamıyla gönlüne gelenleri kâğıda taşımış bir Mevlevi muhibbine Cumhuriyet Türkiyesinde rastlamak pek mümkün görünmüyor. Nitekim, bu çalışmamızda onun iç-âlem medeniyetini anlamamızı mümkün kılan bu yolculuk, Yücel'in reberliği ile gerçekleşmiştir.

Selimiye
15.II.2007

Üçüncü Baskıya İlişkin Bir Not

Hasan Âli Yücel'in metafizik düşüncesinin kapsama alanı içerisinde İslâm tasavvufuna yönelişini araştıran bu çalışma, aradan geçen on yıl sonra, üçüncü baskısını idrak ediyor. Bu vesile ile biriken notları ana metne aktarmak kadar, bizatihi önceki baskılarda gözden kaçan tashihleri de yapabilme imkanına kavuştum. Ayrıca bir panelde Yücel'de medeniyet kavramına ilişkin yayınlanana tebliğimi de bu baskıya ek olarak almış bulunuyorum.

Şükranlarımla ifade etmeliyim ki, bu çalışma inanç sahibi nitelikli okurlar nezdinde kabul bulmuştur. Bir yayın kataloğunda, bu kitap için, kayıtsız kalamayacağım şu değerlendirmede bulunulmuştu:

“...[H.Â.Yücel'in,] hiç bilinmeyen yönlerini ifşa ve her çevreden insanları onu anlayamamakla itham eden, yayımlandığında hayret ve hayranlık uyandıran bir çalışma!”*

Bu kitap çalışması, çağdaş Türk düşüncesinde, Hasan Âli Yücel merkezli, bir 'role – model' inşasıyla, irrasyoneli rasyonelle dengeleme gibi bir meselesi olanlar için, yol açıcıdır. Şu kadar ki, bu atılımın, tek başına irrasyonelizme veya rasyonelizme meyledenler için, dogmatizm batağının önünde, son bir çıkış olduğunu düşünüyorum.

Göztepe
15.V. 2017

* (?), *Ötüken Yayın Kataloğu*, (İstanbul, 2008), sf. 141.